

1019 בראשית

כניסת השבת: 17:56

יציאת השבת: 18:46

רבנו תם: 19:26

ע"פ אופק ת"א

כט' בתשרי התשפ"ז

טוב העלון השבועי להסות בה'

שליחות עץ הדעת

לו שלא לאכול דבר מסוים לכמה שעות, ודאי שיעשה כרצון המלאך? אם כן, קל וחומר אדם הראשון שיעשה את בקשת בורא עולם המדבר ישירות?

דבר מדהים עונה בעל ה"מי שילוח", רבי מרדכי יוסף מאיזביצה (תלמיד ה'חווה מלובלין שחי לפני כ-200 שנה) (ד"ה 'ויקרא האדם'):

"כי קודם שחטא אדם הראשון היה שרוי בטובה גדולה בלי שום עמל ויגיעה, וראה שאין בזה שום שבח והודאה לבורא ברוך הוא, כי מה שבח יש לנברא שאינו עושה מאומה... ועל כן חשב אדם הראשון בליבו לירד לתוך עומק הקליפות והחושך כדי לברר משם ניצוצות הקדושה, ולהוציא יקר מזולל, ובזה יתרבה כבוד שמים ביתר שאת".

חשוב לעבוד את ה' ולקיים מצוות גם כשהכל רגוע ושלי, אך עיקר השבח והשמחה בשמיים היא שיהודי מקיים את המצוות ועובד את ה' דווקא שיש לו קושי, ניסיונות, התמודדויות ובעיות, שזה רצוי לפני ה' לאין שיעור, וזה רצה אדם הראשון לעשות... - המשך בעמוד 3

אדם הראשון - יציר כפיו של בורא עולם, שזכה להגיע למעלות מופלאות ונוראות שאין בר דעת יכול להשיג. המדרש (בראשית רבה ח) מספר כי כאשר ראו המלאכים את אדם הראשון אחר שנברא, הם כל כך התפעלו ממנו ומקדושתו, עד כדי כך שחשבו שהוא אלוקים ורצו לומר לפניו: "קדוש".

אדם הראשון היה כל כך חכם, עד כדי כך שהקב"ה העביר לפניו את כל בעלי החיים בעולם, והאדם בחכמתו ידע את כל תכונותיהם של הנבראים ונתן לכל אחד את השם המתאים לו.

הגמרא (ב"ב נח) מספרת על רבי 'בנאה' שהיה מסמן בתי קברות בתפקידו, בכדי להציל כהנים שלא יתקרבו אל מתים. והנה, כאשר הגיע למערתו של אדם הראשון, יצאה בת קול ואמרה: "הסתכלת בדמות דיוקני, היזהר שלא להסתכל בדיוקני עצמו!". השיב רבי בנאה לבת קול בחרדת קודש: "אבל רוצה אני לסמן את המערה!". השיבה לו הבת קול: "מידת מערתו של אדם הראשון הינה בדיוק כמידת מערתו של אברהם אבינו, שכבר ביקרת!". כשיצא רבי בנאה מהקבר של אדם הראשון, העיד ואמר: "הסתכלתי בשני עקביו של אדם הראשון, והם היו דומים לשני גלגלי חמה". רק העקב, החלק השפל בגופו היה מאיר וזך כמו גלגל חמה, קל וחומר שאר גופו.

כל כך מזוכך היה אדם הראשון, שכותב המדרש (רבה כ, יב) כי הקב"ה הלביש את האדם בכותנות של אור, עד כדי כך שהיה גופו זורח באור עליון.

אם כך, שואלים רבותינו ז"ל: כיצד יתכן שאדם הראשון במעלתו העצומה והקדושה אכל מעץ הדעת ולא המתין לרשותו של הקב"ה? הלא הוא אינו אדם פשוט כמונו! והלא כל בר דעת שיתגלה אליו מלאך מהשמיים ויאמר

העלון מוקדש לעילוי נשמת

מו"א ועט"ר מיכאל בן אורה

קלרה חתון בת סלחה

ולרי בן אירנה

גאולה בת בלור

לעילוי-נשמת: מ"ס צדוק בן נור ומרים בת גליה. גבריאל בן סמינה. שרית שרה בת מריאן. שרית שרה בת ויקטוריה. גלילי הכהן בן כוכבה. תקווה בת פנינה. סופיה שרה בת רוזה. אבלין עדינה בת פרח. ר' אברהם בן ר' סעדיה. עמרון אורי בן יוסף. סאן אמנון בן שרה הי"ד, משה כהן בן נוהה ויוסף. יעקב בן שמחה. חסיבה בת רינה. יוסף בן נגיה. יחזקאל בן ג'ורג'י. פרח בת טובה, אירית בת צדיקה, תקוה בת פנינה. אבי אמרה פקדו בן אבבה וצהיית. גביר בן סאלם ורומיה. שמחה בת צאלח ומרים. אוריאה אורה בת גביר ושמחה.

לפרואה, פרנסה והצלחה: מ"א ציפורה בת מרים. מנשה ואורה אחיאל. א"ה הדר בת נחמה. אורטל חנה בת הדסה וב"ב. פנינה בת שושנה וב"ב. אושרית בת פנינה וב"ב. משה שמואל בן זלדה. מוריה בת רויטל. גאולה בת דבורה. שרה חיה רפאלה בת רחל. יאיר חיים בן ענבל שרה. רוויה בת ולרי.

זש"ק: שולמית בת איריס. יסכה בת מזל. אליס בת פרידה. בתחן בת גילה ורחמה. **בנים זכרים:** הדר בת נחמה. זיווג הגון: אביאל בן רויטל.

סגולות וישועות

"לכתחילה" / טובו מלא עולם - 052-7632686

הלכות והליכות

דיני כשרות

(1) כתב ה'אבן עזרא' (דברים יד, א): "אחר שתדעו שאתם בנים לה' והוא אוהב אתכם יותר מאהבת האב לבן, אל תתגודדו על כל מה שיעשה, כי כל אשר יעשה - לטוב הוא. ואם לא תבינהו כאשר לא יבינו הבנים הקטנים מעשה אביהם רק יסמכו עליו - כן תעשו גם אתם!".

מכאן, שה' אוהב את האדם יותר ממה שהאדם אוהב את עצמו, ולכן כשהאדם נמצא בצער ובוכה, גם ה' מצטער ובוכה יחד איתו מרוב חמלתו עליו!.

(2) כיצד ניתן להגיע לדרגה של קבלת הייסורים באהבה? - ע"י ההכרה הברורה שהקב"ה אוהב את האדם אהבה עזה "ואם ה' שאוהב אותי מכל אדם, נותן לי קושי וצער - אין לי צל של ספק שהדבר הינו לטובתי".

(3) כתב רבנו בחיי (דברים כב, ח): "כל הנבראים כולם נבראו בחפצם ורצונם, וה' הודיעם בראשית הבריאה כל ענייניהם, וכל המקרים העתידים לבוא עליהם, וכן הודיעם ימי חייהם, ומיתתם היאך תהא, וכן ענין מזונם אם ברוח או צער, והכל רצו וקיבלו".

לברואיו והם יכירו בו ויודו לו. ואם כך הם כפויי טובה, הרי שאין מה להשאיר אותם בגן עדן! כמה גדולה וחשובה מידת הכרת הטוב בחיים של אחד ואחד.

מסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל, גדול הפוסקים באמריקה שהגיע לפגישה עם גביר בקומה רביעית בבנין משרדים ללא מעלית. הוא היה אז בגיל למעלה מ-85, ובקושי רב טיפס את המדרגות ברגל. כשהסתיימה הפגישה, ירד הרב לאיטו עד שהגיע לרכב. לפתע, נעמד הרב במקומו ואמר: "שכחתי משהו, אני חייב לחזור למשרד של הגביר". התלמידים שבאו עם הרב ביקשו שהרב לא יטרח והם יעלו במדרגות שוב כדי להביא את הדבר ששכח, אך הרב פיינשטיין התעקש ואמר: "זה עסק שלי!", והחל לעלות לאט לאט. עד שהגיע לביתו של הגביר, כשהוא מתנשף במאמץ (יהודי בן 85) ואמר לגביר: "שכחתי להודות לך על כוס התה שהכנת לי, באתי לומר יישר כח! התה היה מצוינ!". הכל היו המומים, אך הרב לא ויתר על הכרת הטוב.

הכרת הטוב בבית לאשה, לאבא, לאמא ולאחים. גם אם נפגענו או התאכזבנו אחד מהשני, אסור לשכוח את הטוב שעשו לי בעבר, כי ה' מתעב את הכפויי טובה!.

שאלה: במסעדות "כשרות" רבות, נוהגים שיהודי מדליק את האש במסעדה בבוקר, ובמשך כל היום, הטבחים הגויים מניחים את המאכלים על האש. האם הדבר מותר או שזה בישולי גויים?

תשובה: מסעדה בבעלותו של יהודי, אשר יהודי הדליק בתוכה את האש בבוקר, ואח"כ העובד הגוי הניח תבשילים על האש - יש ללמד זכות על המיקלים לאכול במסעדה כזו, אף שהם ספרדים. אבל, לכתחילה יש להזהר שהמשגיח במסעדה יתן בעצמו את התבשילים על האש ולא הגוי. וידועים דברי הגאון 'החכם צבי', שאמר, שהלואי ואנו (האשכנזים), היינו מחמירים את מעט החומרות שהחמיר ה' בית יוסף' (מנהגי ספרד), שהן יקרות יותר מכל החומרות שנוהגים בהם האשכנזים.

הטעם להלכה זו: יש בזה מחלוקת בין מרן השו"ע והרמ"א. דעת השו"ע כי מלבד שהיהודי מדליק את האש הוא גם צריך להניח התבשיל על האש, וכך דעת הספרדים. ואילו לרמ"א מספיק שהיהודי מדליק את האש, ואף שהגוי מניח התבשילים כל היום - מותר. וכך עושים האשכנזים וכך מורים ברבנות ובעדה החרדית.

אלא שנוצר בעיה בדבר: מה יעשה ספרדי במסעדה שכזו שהכשרות בה היא של אשכנזים המקילים בכך? - השיב מרן הרב עובדיה זצ"ל כי ניתן להקל אף לשולחן ערוך, כשהמסעדה בבעלותו של יהודי (שאז אין חשש שיאכיל את היהודי איסור או שיתחתן איתו, שהוא טעם איסור בישולי גויים). **אך במסעדה של גוי, אף שהיהודי הדליק את האש והגוי הניח המאכל - אסור!**

הכניסה לגן עדן

העולם כולו מזדעזע. אדם הראשון אכל מעץ הדעת אחר שהיה צריך לעמוד במבחן של כמה שעות ולא לאכול מעץ הדעת. בורא עולם פונה אל אדם הראשון ושואל אותו: "המן העץ אשר צויתי לבלתי אכל ממנו אכלת?". אדם הראשון משיב ואומר: "ויאמר האדם - האשה אשר נתת עימדי, היא נתנה לי מן העץ ואוכל". מפרש הרד"ק את דברי אדם הראשון: **"אתה גרמת לי שנתת לי אשה כזאת שהסיתה אותי"**. הוא מאשים את הקב"ה!.

בורא עולם פונה לאשה ושואל אותה: "מה זאת עשית?", והיא משיבה: "ותאמר האשה, הנחש השיאני ואוכל". אומר הרד"ק גם פה: **"אתה בראת את הנחש שהכשיל אותי"**. מיד כששומע זאת בורא עולם הוא פותח ומקלל את אדם וחוה ואף את הנחש.

אומרים חז"ל גילוי מבהיל (משנת ר"א פ"ז): **"לא ניטרד אדם הראשון מגן עדן אלא על כפיות טובה שהיתה בו, שנאמר: 'ויאמר האדם האשה אשר נתת עימדי'".** אדם וחוה לא גורשו מגן עדן בגלל החטא שעשו - את זה בורא עולם עוד יכל להבין אותם ולהכיל. **אלא אומרים חז"ל כי הסיבה שהם גורשו מגן עדן זה אך ורק בגלל הכרת הטוב!** לפי שכל בריאת העולם היתה כדי שייטיב

שליחות עץ הדעת

דע לך, כי הנשמה שלי, כשראתה את אדם וחוה מתכוננים לאכול מפרי עץ הדעת, פרחה מיד ונעלמה. כמוה היו עוד כמה נשמות בודדות, שמרוב קדושה לא סבלו את החטא והסתלקו, כדי לא להיות בחטא.

"אך אינני מבין, זושא", המשיך רבי אלימלך, "הלוא הנשמה שלך כן נשארה במעמד החטא. כיצד אפשרת לאדם הראשון לחטוא?..."

כיצד לא עצרת בעדו מלעבור על רצון בוראו ולהביא מיתה וחושך לעולם? איך לא שאגת בכל כוחך והתאמצת לעצור בעד אדם הראשון?..."

השיב רבי זושא ואמר: "אלימלך אחי, אומר לך את האמת כולה. אכן, שם הייתי, הכול ראיתי, ולא זו בלבד שלא מחיתי, אלא שאני עצמי שכנעתי את האדם לעבור ולאכול את פרי עץ הדעת. במו ידי דחפתי את הפרי לתוך פיו!..."

"מה?! מדוע?!...", נזעק רבי אלימלך, ורבי זושא המשיך: "אגלה לך. חששתי, שאם אדם לא יאכל מעץ הדעת, הרי שהוא יקבל חיי נצח ויחיה לעד, חיים בריאים ומאושרים, ללא כל קושי ומחסור, במרכז גן עדן. אך אז כל הזמן תטריד את מנוחתו מחשבה אחת: 'לוי רק אכלתי מהעץ, לוי רק טעמתי מעט מאותו פרי עץ הדעת, מי יודע: אולי הייתי כאלוקים יודע טוב ורע?!', כדברי הנחש.

הרי שגם אם לא היה אוכל, היה ממשיך לדמיין ולחלום שיכול להיות כאלוקים. מיד אמרתי אז בקול רם: 'מוטב לך, בשר ודם, שתאכל את עץ הדעת, תטעם ובעצמך תחוש כמה מר ורע הוא החטא, כמה קושי יש בו, כמה מוות, ייסורים וחוליים קשים יביא הוא לעולם... ובלבד שלא תהיה שוטה ותלך כל החיים במחשבה של גאווה והתנשאות כי יכלתי להיות כמו אלוהים ח'!"

דבר מבהיל ונורא אומר הצדיק...

כשיעקב נאבק עם המלאך של עשיו, כתוב בפסוק: "ויאבק איש עימו", אומר על כך רש"י: "העלו עפר עד כסא הכבוד" - שהמלחמה עם היצר הרע, עושה שמחה עד כסא הכבוד."

הבחור שמע את הדברים, שתק ויצא. המחשבה הזו כי עצם המלחמה והרצון לנצח את היצר עושה נחת רוח לקב"ה, גם אם היא לא מצליחה, לא נתנה לו מנוח ולאחר זמן, הוא שב בתשובה שלמה, וכיום הוא אחד מגדולי הצדיקים בירושלים!!

מה שווה לחיות בגן עדן ללא יצר וניסיונות? אני רוצה להוכיח לך שאני אוהב אותך, וזאת אפשר להוכיח ע"י שאעבוד אותך עם היצר!... שאתגבר בקדושת העיניים, שאלך לשיעור תורה כשאני עיף, כשאקפיד על צניעות דווקא כשכולן שונות ממני!..."

טעם נוסף ומיוחד מדוע אכל אדם הראשון מעץ הדעת מובא: יום אחד, ישבו האחים הקדושים, רבי אלימלך מליז'ענסק ורבי זושא מאניפולי ושוחחו ביניהם.

"זושא אחי היקר, אני מתפלא עליך", פנה רבי אלימלך ואמר: "הרי כידוע לך, כי בנשמתו של אדם הראשון היו כלולות נשמותיהם של כל בני האדם מאז ועד עולם.

דווקא בגלל הקושי שיש לך לקום לתפילה בבוקר - אתה גורם נחת רוח עצומה על המאבק. בזכות המלחמה שלא לספר לחברה לשון הרע - יש אושר עצום בשמיים!..."

אדם הראשון ידע את זה, וביקש לחיות חיים שיש בהם קושי, התנגדות של יצר הרע, ובכך לגרום נחת רוח אמיתי לה' יתברך!...

אם כן, מדוע נענש אדם הראשון? כותב הצדיק ('ועץ הדעת טוב ורע') כי ה' העניש אותו כיוון שהכניס עצמו לניסיון על דעת עצמו, וכי כל הנחת רוח העצומה שיש לה' מהניסיונות שהאדם עובר, זה דווקא שה' מזמין ונותן לו את הניסיון, ולא שהוא הולך אל הניסיונות בעצמו.

יום אחד סיפרו לאדמו"ר רבי שלמה מזוועהיל זי"ע כי אחד מנערי הקהילה עזב את דרך התורה ל"ע והידרדר לתהומות היצר הרע. מי לא ניסה לדבר איתו ולהפציר בו שישוב בו מדרכו הרעה, אך הוא הודיע קבל עם ועדה כי אין לו מה לחזור לדרך חזרה, עד שהכל התייאשו ממנו.

ביקש הצדיק שיקראו לאותו בחור. הבחור, שכיבד מאד את האדמו"ר הסכים להגיע, הוא נכנס וישב מול הרב. רבי שלמה הניח עליו את היד בחמימות ואמר לו: "בוודאי אתה חושב שבשמים סופרים ניצחונות, ולכן אתה שבור ומיואש ממצבך... אך לא ולא - דע לך כי בכל פעם שאתה מתמודד, מתקשה, מנסה, משתדל - אתה גורם בזה נחת רוח רבה ועצומה במפליא של מעלה, וכל אבותיך וזקניך שמחים לראותך נאבק ונלחם, בלי כל קשר לניצחון!..."

המשיך הצדיק ואמר: "עצם המלחמה, עצם העובדה שאתה רוצה בכל ליבך לנצח, אף אם לא עולה הדבר בידך, גורמת למהפיכה גדולה בשמים ועושה נחת רוח לבורא כל עולמים שאין לתאר ואין לשער."

דבר גדול מלמד אותנו ה'מאור עיניים' (יתרו) על חטא אדם הראשון ואומר: "האמת הוא שהאדם אינו יכול לעמוד תמיד על מדרגה אחת, אלא פעם מרגיש האדם תענוג והתעלות בה', ואחר כך מסתלק ונופל ממדרגתו. ויש בזה סודות תורה". **אדם הראשון ירד ממדרגתו לעולם החומר, כי זו דרכו של בשר ודם, להיות תמיד בעליה וירידה.**

"והטעם לזה (הביא בפרשת שמות) הוא כדי להעלות הנשמות הנפולים. משל למה הדבר דומה? לאדם העומד על גג גבוה, ורואה למטה בקרקע אבן יקרה ונוצצת, אך אינו יכול לקחתה. מה עליו לעשות? לרדת אליה ולקחתה ממקומה, ואז יעלה איתה חזרה לגג, אלא שאז יעמוד על הגג כשהוא עשיר גדול". כשמגיע רגע של ירידה ונפילה בחיים, אלו רגעים גדולים בהם האדם לוקח יהלומים ומתקן נשמות נפולות, ודבר זה אינו זוכה בזמני הארה!.

מסיים הצדיק וכותב: **"ודע, כי הצדיקים נקראים שלוחי המלך, שהם שלוחי השכינה הצריכים ללכת למקום ששולח אותם ה', ולפעמים הם נשלחים למדרגות תחתונות. ודבר זה נעשה גם לאנשים בינונים, שצריך כל אחד 'ליפול' ממדרגתו לפעמים, כדי להעלות אותן נשמות אשר מתחת דרגתו".**

ברגעים של משבר, ירידת מצב רוח - אסור להוריד את הראש! עכשיו אתה בשליחות יקרה ביותר, ע"י עבודת ה': תפילה, תורה, מצוות והארת פנים עד כמה שאפשר במצב זה - מתקנים ניצוצות קדושה של נשמות גבוהות הנמצאות באשפתות. בהצלחה!.

ושאל אותו: "הרי הרב איש זקן ושבע ימים, ומדוע פינית את דרכך לאדם צעיר ממך בעשרות שנים? הרי אני הוא שהייתי צריך לפנות לך הדרך!".

ענה ה'חפץ חיים' ואמר: **"דע לך! כל ימי אני מקפיד לפנות את הדרך לאחרים!".** בורא עולם אוהב את הענווה, הוא מתעב וסולד מהמתגאים ומחזיקים מעצמם.

מספרים על בעל אחד שזעם מאד על אשתו שאינה מסדרת ומנקה את הבית כראוי, ובכך היא מזלזלת בכבודו. החליט ללכת אל חכם בן ציון אבא שאול זצ"ל ולהיוועץ בו. והנה, כשפתח את דלתו של הצדיק, נדהם לראות את המחזה הבא: הצדיק חכם בן ציון, ממרומי גילו, עומד עם מכנסים מקופלים כלפי מעלה, נועל נעלי בית לרגליו ושוטף את הרצפה לאט לאט.

הבעל ברח מהבית כל עוד נפשו בו, והבין את התשובה מהשמיים: אפשר לבקש מהשני, אך לא להרגיש שאני מעליו וכי הוא חייב לי משהו!.

אדם שלא חטא, אך מסתובב עם מחשבות של גאווה וכוחי ועוצם ידי, חמור יותר מאדם שאף שנפל בעבירה, הרי הוא כנוע ויודע שהוא איננו כלום בלעדי ה' יתברך!.

ומדוע? כיוון ש'תועבת ה' כל גבה לב' (משלי טז, ה) - אדם שנפל בחטא לא נאמר עליו 'תועבה', אך אדם בעל גאווה והרגשה שהוא לבדו מצליח ויכול הכל, הגם שלא יחטא, נאמר עליו את הכינוי הנורא של: 'תועבה'.

ולפעמים, אומר הרה"ג שי עטרי שליט"א (דרך הבעש"ט) כי לא עוזרים לאדם מהשמיים, וכי הוא מרגיש שלמרות רצונו לעבוד את ה', הוא נופל ונכשל. ומדוע? **מפני שרוצים ללמד אותו להבין שההצלחות שלו, גם ברוחניות - זה לא ממנו.** אם יצליח בחיים ובכל הניסיונות, יוכל לחשוב כי מעלתו וקדושתו היא זו שעמדה לו לצלוח את הקשיים, והרי זה אינו נכון. על כן, ה' 'זורק' לאדם קושי וחוסר הצלחה, כדי שיכנע לפניו וירגיש שהוא תלוי בחסדיו המרובים.

כשהלבנה התלוננה שאיננה יכולה לשמש עם החמה יחד, שהרי 'אין שני מלכים משמשים יחדיו', היא נענשה שהקב"ה הקטין אותה. מדוע? והרי היא צודקת?... הטעות היא אחת - אתם לא מלכים, מלך יש רק אחד, בורא עולם, ואנחנו בעלי תפקידים זמניים בעולמו, והכל ממנו יתברך!.

פעם אחת, הלך ה'חפץ חיים' זצ"ל בשביל צר מאד, והנה הוא רואה מולו קצין רוסי פוסע בשביל. מיהר הצדיק לרדת אל שולי השביל ונתן לקצין לעבור. למרות מעמדו של הקצין, הוא התפעל מהתנהגותו של הצדיק

מי אכל מעין הדעת
מלבד אדם וחיה?

החידה
השבועית

(עזרת ללמוד) גמול וט - "אדם",
מזכיר ומזכיר - כל אדם יספיק, וט אדם
אדם אדם, "אדם" אדם, אדם אדם אדם אדם
אדם אדם אדם אדם אדם אדם אדם אדם אדם

קו חיזוק בין אדם לחברו 4 דקות ביום.
להתחברות: 054-8566802. מספר הקו: 073-3473356

ההקדשה המרכזית

העלון מוקדש לרפואה והצלחה: בנימין בן אלחנן יחיאל, שלמה בן אלה, אלונה בת פלינה, רימה בת רינה. **זיווג הבן:** רות לאה בת עליזה, מאירה ועדי בני ברוריה.

לע"נ: מברוקה בת בובה, ניסים בן סניורה.

העלון להצלחת התורם בעילוי שם

לרפואת הרב דב חזקיהו בן שושנה שליט"א

הקדשה לשנה שלימה!

כעת זו ההזדמנות לזכות בזיכוי הרבים בעלון לשנה שלימה. תורמים חד פעמית לזיכוי הרבים, וכל עשרות אלפי העלונים השנה, מקפים לזכותכם! 0506-425-002

תרומה לעלון לזיכוי הרבים

בנק פאזי (52) סניף 188. חשבון 58-58-74 לכתוב עבור "תורה באבה" - עלון טוב לחסות בה". ישנו החזר מס